

Poštnina plačana v gotovini.

NAŠ

Prava vera bodi vam luč,
materni jezik bodi vam ključ
do zveličanske narodne omike.

A. M. Slomšek.

DOM

List za ljudsko prosveto

Vsebina:

Stran

Sveta noč	1
Božična prošnja	2
Idealizem ljudsko prosvetnega dela	2
Dekliške zveze v Italiji	4
Pesem	6
Društveni prostori	6
Od Zagreba do Plitvic	8
Kralj noči	10
Z novim letom — na novo delo	14
Pod vaško lipo	15
Drobiž	16

Letnik XVII.

Maribor.

Št. 1.

Januar 1925.

»NAŠ DOM« izhaja mesečno. Naročnina znaša za letos 12:50 Din., za Goriško in Istro 5 lir, za Koroško 15.000 aK, za Ameriko 1 dolar. Pri skupnih naročilih po 10 izvodov in več stane 1 izvod 12 dinarjev. Posamezna številka stane 1:50 Din. Odgovorni urednik: Marko Krajnc. Upravišтво: Maribor, Aleksandrova cesta 6. Tiska tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Rokopise je treba poslati do 1. vsakega meseca uredništvu »Našega Doma« v Mariboru, Aleksandrova c. 6.

Listnica uredništva. Zanašajoš se na zvestobo vseh dosedanjih sotrudnikov in sotrudnic stopamo z veselim upanjem v novo leto. Da je »Naš Dom« vsaj deloma izvršil naloge, ki si jo je zastavil, hoteč širiti katoliško prosveto med priprostim narodom in v prvi vrsti med neorganizirano mladino, dokazujejo številna pisma, ki jih prejema uredništvo in upravništvo sedaj proti koncu leta iz vrst slovenske mladine. Posebno nas veseli priznanje, ki so ga nam izrekli nekateri Kranjski fantje.

V novem letu hočemo ostati zvesti starim načelom N. D.: poučno-zabavna pa priprosta bo vsebina in pisava. Zastopali bomo še znanprej stališče modernega mladinskega gibanja, ki želi dvigniti zopet spoštovanje do starih lepih slovenskih šeg in navad ter prepoji družbo z globokim verskim življenjem.

V poljubni obliki bo prinašal Naš Dom letos najvažnejše dogodke iz slovenske in jugoslovanske zgodovine. Le če bomo svojo domovino in njeno zgodovino prav poznali, jo bomo tudi zvesto ljubili.

Mnogo pozornosti je vzbudil že dosedaj naš roman: Kralj noči, ki bo izhajal še znanprej v pesniško lepem prevodu A. Bošte. Letos bo še bolj zanimiv ko lani. Pisatelj nam slika z živahnimi barvami trpljenje in preganjanje katoliških Ircev, popelje nas v zarotniške družbe, ki hočejo z nasiljem, s strupom in z bodalom osvoboditi Irsko, kaže z žalostjo na potoke solz in krvi, ki jih rodi nasilje. Iz vsega pa veje vroča ljubezen do naroda in do vere. Ta roman je kakor nalašč za naš čas, nalašč za nas, katoliške Slovence.

Naš Dom bo še tudi v prihodnje nudil fantom in dekletam priliko, da pokažejo svoje pisateljske in pesniške zmožnosti.

Uresničiti se mora letos želja uredništva: pri vsaki hiši, kjer so ponosni fantje in brhka dekleta doma, mora biti tudi »Naš Dom« naročen.

Listnica uprave. S prvo številko novega leta stopamo pred vas, ljubi prijatelji. Da je »Naš Dom« sploh mogel izhajati, da je izšel celo za 1. št. več kot lani, da bo mogel izhajati še tudi nadalje, je zasluga zvestih naročnikov-plačnikov! — Hvala vam! Ostanite zvesti listu, ki bo izhajal tako in tako dolgo, kakor ga boste ljubili in kakor dolgo boste zvesti naročniki-plačniki! So seveda tudi taki naročniki, ki ne bi bili radi plačniki, ali pa pozabijo na to! Ti pa naj se zdaj spomnijo svoje dolžnosti. Obenem naznanjamo, da bo »Naš Dom« le a 1925. stal isto kot lani 12:50 Din. Agitirajte zanj!

NAŠ DOM

Letnik XVII.

Maribor, januar 1925.

Št. 1.

Sveta noč.

Skrivnostno pesem pojejo božični zvonovi... Rahlo trkajo na človeška srca. Oznanjajo ljubezen, mir, veselje...

Pred jaslicami in okoli božičnega drevesa je zbrana cela družina: oče, mati, otroci. Nekateri so prišli od daleč, da preživijo božično noč v domačem krogu.

Kako praznično je njihovo veselje! Oči otrok žarijo v nadnaravni blaženosti, iz oči očeta in matere je izginila za trenutek skrb, trpljenje, strah. Odrasli strmijo zamaknjeni proti jaslicam, kjer počiva najmogočnejše Bitje v največji bedi. Toplo jim postaja pri srcu pri pogledu na neizmerno srečo nedolžnih otrok. Misli potujejo nazaj v mladostni raj... Kako se je vse izpremenilo... Mokra koprena se vleže na oko...

Sveta noč!

K tebi, prelepa, nam željno drhtelo

je grešno srcé —

odkar je v bridkosti in boli spočelo

se naše gorje...

Božič je praznik otrok pa tudi odraslih, ki so otroci božji. Oboji se obračajo z zaupanjem in s hvaležnostjo proti jaslicam, kjer je Bog izkazal svoje veliko usmiljenje. Božič je praznik neskončne božje ljubezni in zato je tako prisrčen.

Neverni svet, žal, ne okuša tega svetega veselja, ker se je odtujil Bogu. Skrivnostno pesem božičnih zvonov sicer čuje, pa je ne razume, žar božičnih zvezd še občuduje, toda njegovo srce se ne ogreje; mrzlo ostane in prazno. Usahnil mu je vir pravega božičnega veselja: ponižna vera in velika ljubezen do Boga.

Božič je praznik onih, ki so si ohranili verno in čisto srce. Tem je božično drevo — drevo življenja v raj...

Savinjka:

Božična prošnja.

Pri meni zglasite
se angelčki božji,
ko srečni hitite,
na zemljo nocoj.
Jaz tudi bi rada
šla bi k jaslicam molit,
za sebe, za druge
za dušni pokoj.

Se zdi mi, da smeje
nebo se nad nami,
da zvezde jasneje
nocoj se iskre.
Da umira sovraštvo
ter vstaja ljubezen,
da srečno še strto
nocoj je srce.

Naj tak bi ostalo
o angelčki božji —
to detece malo
prosite še vi.
Naj brat bi za brata
skrbel ko za sebe,
in narod za narod
ljubezen gojil.

Dr. Jos. Hohnjec:

Idealizem ljudsko-prosvetnega dela.

Rešitev za poedinca, za narod in človeštvo je v tem, da človek dviga svoj pogled od sive zemlje k sinjemu nebu, kjer je vir idealov. Istina je: kjer so vzori, tam je omika, kjer idealov ni, tam je barbarstvo, tam je poživaljenje.

Naša prosvetna organizacija ima namen ljudi navajati k temu, da svoje oči od sive zemlje dvigajo k sinjemu nebu. Sijaj, ki žari iz njega, nas ne blešči. To je sijaj resnice, lepote in dobrote. Naša duša se mu odpira ter ga željno sprejema, kakor odpirajo cvetlice svoje čašice vzhajajočemu solncu ter s hrepenenjem sprejemajo v sebe njegovo luč in gorkoto. Duha odpirati resnici, spoznavanju in znanju, srce odpirati duhovni lepoti in dobroti, čednosti in kreposti: to je velika naloga, ki jo ima izvršiti naša prosvetna organizacija.

Delo, ki ga mi vršimo, je važno kulturno delo. Saj prave kulture ni brez religije in morale. Kjer se zanemarlja verstvo in morala, tam peša in pada kultura, četudi se razvija in raste civilizacija.

Propad kulture je treba zadržati in če le mogoče, preprečiti. Edino sredstvo za to je, da se zasidra kultura in bodočnost naroda v veri v Boga in v tej veri temeljujoči morali.

V vrsti onih, ki so tekom življenja, opazovanja in študija prišli do tega prepričanja, je tudi Werner Sombart, znani sociološki pisatelj. Prej ni hotel niti slišati o tem, da je vera najvažnejši socialni činitelj. Sedaj pa v svojih spisih in govorih izpoveduje, da se socialno vprašanje ne da rešiti ter da se ne more od socialnega mira in reda priti brez vere v osebne Boga in brez morale, ki izvira iz te vere.

Na tem temelju je in mora ostati naše ljudsko-prosvetno delo. Katoliška vera je dala našemu narodu posebno oznako.

Že stari nemški kronist Helmold († 1177) označuje v svojem delu »Chronica Slavorum« Slovence, zlasti koroške Slovence, tako-le: »Homines divino cultui dediti, nec est ulla gens honestior et in culto Dei et sacerdotum veneratione devotior (ljudje vdani božji službi, in ni ga naroda, ki bi bil bolj pošten in bolj vdan službi božji in spoštovanju duhovnikov).« Te lepe lastnosti, ki so podedovane od naših pradedov ter so našemu narodu zajamčile obstanek, je treba i v bodoče ohraniti, jih skrbno negovati in okrepiti. Nič nas ne moti, ako naši protivniki te pojave označujejo s sramotilno besedo: klerikalizem. Mi dobro vemo, da je to katolicizem, istinski in dejanjski katolicizem. Naši nasprotniki se trudijo, da pod raznimi firmami: pod jugoslovansko, pod naprednjaško in pod socialistično firmo razširjajo svoja pogubna načela med vsemi sloji našega naroda, zlasti med mladino. Zoper kriva načela sprejemamo borbo na celi črti in na vseh poljih. Preverjeni smo, da bomo zmagali. Saj nam zatrjuje sv. Avguštin: »Zmagati more samo resnica, zmaga resnice pa je ljubezen.«

Ravno ta ljubezen je nam najmočnejši nagib za poučno in vzgojno prosvetno delo med narodom, katero ima namen, da ljudstvo obnovi in preobrazi v narodnem, družinskem in socialnem življenju. V to svrhu smo slovensko domovino prepredli z obširno in razsežno mrežo raznovrstnih prosvetnih organizacij, katere so krepke, solidne in uspešne, ker visijo, da se poslužim Jörgensenove prispodobе, na močni niti od zgoraj.

Danski pisatelj Janez Jörgensen pripoveduje v svojih »Parabolah« tudi tole priliko: Bilo je lepo septembersko jutro. Travniki so se svetlikali v rosi in skozi zrak so jadrle bleščeče niti bežečega poletja. Ena teh niti je obvisela vrhu drevesa in zrakoplovec, rumeni in črnopisani pajek, je zapustil svoje lahko vozilo in stopil na trdna tla drevesnega listja. Prostor pa mu ni ugajal in zato se je po niti, ki je visela z drevesa spustil doli v veliko trnovo ograjo. Tu je bilo dovolj odrastkov in vej, da se je med njimi mogla razpresti mreža. Pajek je to storil ter je svojo mrežo obesil na nit, ki je visela od zgoraj in po kateri je sam prišel doli. Bila je velika in lepa mreža, ki je imela to posebnost, da je navidezno visela v zraku, ako ni kdo opazil fine niti od zgoraj. Dnevi so prišli, dnevi so prešli. Da bi lažje lovil muhe, je pajek razširil svojo mrežo v višino in dolžino, kar mu je omogočila nit od zgoraj. Mreža je bila razpredena po celi širini ograje, in ako je ob mokrotnih oktobrskih jutrih na njej viselo vse polno bleščečih kapljic, je izgledala kakor bisernat pajčolan. Pajek je bil ponosen na svoje delo. Ni bil več on mala stvarca, ki je na tanki nitki prijadrila skozi zrak brez vinarja z žepu, samo s svojimi predilnimi žlezicami. Bil je velik, krepak pajek, ki je imel največjo mrežo v celi ograji. Nekega jutra pa se je pajek zbudil s prav slabo voljo. Vso noč ga je zeblo in tudi zdaj ni bilo videti niti enega solnčnega žarka in niti ene muhe v zraku. Lačen in brez dela je pajek sedel v mreži. Da bi se razvedril, je napravil obhod po mreži, pregledal je vse niti, ali so dobro pritrjene. Vse je bilo v redu, samo pajek je bil siten in čemeran. Naenkrat zadene na skrajnem robu svoje mreže na nit, ki se mu je dozdevala neznana. Odkod ta nit? Vse druge niti so šle sem in tja, in pajek je dobro poznal vsako vejico, kjer so bile pritrjene. Ta pa ni šla nikamor, to se pravi: šla je navzgov v zrak. Pajek se postavi

na zadnje noge ter gleda in gleda, kam gre nit. Čim dalje je gledal, tem bolj se je jezil. Ni se več spomnil, da je nekega septembrskega dne sam prišel po tej niti doli. Tudi se ni spomnil, kako koristna mu je bila ta nit, ko je svojo mrežo delal in razširjal. Zato je to nit kratkomalo pregrizel in pretrgal. In kaj je bila posledica? Cela umetniško izdelana mreževina se je porušila, in ko se je pajek zopet zavedel, je ležal med trnovimi listi okoli glave ovit v malo, mokro cunjo. V enem hipu je izgubil vso svojo srečo in krasoto, ker ni razumel pomena in koristi niti od zgoraj.

Nit, od zgoraj! Ljudje svobodnjaškega mišljenja se ne brigajo za njo, ker puščajo v nemar božjo resnico in milost. Zato se njihovo delo končno zruši, ali pa ostane brez plodov. Mi pa naše prosvetne organizacije, ki obsegajo ves narod ter so v prvi vrsti namenjene naši mladini, pritramo na nit od zgoraj in zato upamo, da bodo kakor v preteklosti, tako tudi v bodočnosti delovale uspešno in za narod blagonosno.

Dekliške zveze v Italiji.

V prosvetnem listu „Naš Colnič“, ki izhaja v Gorici, je podal Dr. M. Brumat zanimiv pregled o delovanju deklških organizacij v Italiji.

Da bodo naše ženske organizacije spoznale kak duh veje med italijansko žensko mladino, zato podamo nekaj važnejših misli iz Brumatovih člankov.

Razmere v Italiji so slabše ko kje drugod. Ljudstvo je kljub številnim škofijam in številnemu duhovništvu versko zanemarjeno, svobodomiselstvo pa nastopa odločno in predrzno. Razmere se slabšajo od dne do dne, strastno sovraštvo do vere in verska brezbržnost narašča.

Italijanski pisatelj Francesco Olgiati pravi, da je Italija sicer razširila svoje meje, da pa še ni postala bolj krščanska. Ugotavlja, da so tisoči in tisoči italijanskih src podobni Jezusovi domovini, ki je oskrunjena od Turkov.

Njegovo mnenje je, da bo bodočnost Italije polna solz in nesreč, ako se v Kristusovem duhu ne prekvasi in prenovi.

To obnovo Italije je prevzelo v prvi vrsti v svoj program italijansko ženstvo.

Vse ženske, stare in mlade, so združene v »Ženskem kat. udruženju« vendar tako, da imajo žene svoje odseke in dekleta zopet svoje. Dekliška organizacija se je posebno na željo papeža Benedikta XV. močno razširila. V enem letu so izvedla dekleta svoje organizacije v 78 škofijah. Ustanovile so 700 krožkov z več ko 50.000 članicami.

Italijanske deklške zveze so nekoliko različne od slovenskih. Italijanska organizacija je v prvi vrsti verska in v drugi vrsti šele prosvetna. Že njeno geslo je značilno: Fortes in fide, kar pomeni: močne v veri. Pomembno je tudi njeno drugo geslo: Evharistija, apostolstvo, junaštvo. Za apostolsko delovanje je treba velikega duševnega junaštva, neustrašenosti, požrtvovalnosti, vztrajnosti, nesebičnosti: vse te čednosti pa prejemajo od presv. Evharistije.

Ali ne manjka po naših deklških organizacijah tu in tam junaštva? Ali ne ležejo nekatere članice vedno bolj in bolj v žrelo modernemu nestvoru in se mu udinjajo v svoji obleki, pri svojih zabavah, na plesu?

Dobro bo, da si zapišejo tudi naše dekliske organizacije na svoj prapor besedo: junaštvo, ki bo dekleta prisililo h globokemu verskemu življenju.

Italijanska ženska mladina je posvečena Brezmadežni Devici Mariji, ki je najlepši ženski vzor, v katerem sta utelešena dva najvzvišenejša ženska vzora: devišstvo in materništvo.

Pa še tri druge deviške zaščitnice časti: sv. Nežo, ki se ni udala brezvestnim in nevernim razuzdancem. sv. Rozalijo iz Viterba, ki je z vsemi silami branila sv. Cerkev in kljub svoji mladosti (umrla je l. 1258 stara šele 18 let) veliko koristila katoliški stvari ter sv. Ivano d'Ark, ki je podala krasen vzgled nadnaravnega dekliskega junaštva.

Zelo lep je program italijanskih dekliskih zvez.

1. V osredju stoji vzgoja deklet k odkriti in neustrašeni izpovedi ter obrambi kat. vere, k udanosti do sv. Stolice in otroški ljubezni do Kristusovega namestnika, sv. očeta.

Posebno žene morajo ljubiti sv. Cerkev, ker je ona povsod zagovarjala žensko čast in enakopravnost. Še dandanes so žene pri poganskih narodih zaničevane, manj vredne sirote, ki jih sme mož mučiti kakor hoče ali pa tudi ubiti. Manj pravic imajo ko domači psi, najgrša opravila morajo opravljati, pri tem pa stradati in vedno živeti v strahu, da bodo prišle pri možu v nemilost, ki se bo nad njimi neusmiljeno maščeval. Cerkev pa uči, da žena ni možu sužnja, ampak enakovredna družica, ki mu pomaga nositi težo življenja. Kjerkoli se je širila prava vera, povsod so se je žene prve oklenile, ker so spoznale v njej svojo dobrotnico, svojo rešiteljico.

Moderni brezverci hočejo iz žene napraviti zopet sužnjo svojih nizkih poželjenj, teptajo žensko čast, kupiti si jo hočejo za denar. Gorje ženi, ki pride v roke tem modernim hinavskim brezvestnim možem. Oropajo jo vsega, kar je dobrega v njej, zbudijo v njej žival, ki ima končno veselje, če more drugim škodovati. Tako daleč pa ne bo nikdar prišlo dekle, ki javno in zasebno odločno priznava verska načela in po njih živi. Vera ji pripomore ohraniti žensko nežnost in devišvo.

2. Italijanske organizacije povdarjajo versko, umsko, нравstveno in socialno vzgojo deklet, ki jih usposobi, da morejo zanesti v življenje družine in domovine ono plemenitost mišljenja in delovanja, ki odgovarja katoliškim načelom in dejanjskim potrebam.

Verske mlačnosti, omahljivosti, površnosti je v veliki meri krivo to, da ljudje nimajo prave samostojnosti v mišljenju. Slepo posnemajo po drugih slabe navade, slepo verujejo še tako velikim neumnostim, ki jih slišijo ali pa berejo v časnikih in tako postaja njih vera od dne do dne bolj mrtva. Žal, da so tudi ženske zelo nesamostojne v svojem prepričanju. Dokler je ženska v cerkvi, joka vsled ginjenja in prisega Bogu in Mariji zvestobo ter jima za večno podari svoje srce, ko pa izven cerkve ujame kak bolj topel moški pogled, je pa njeno srce naenkrat vse v ognju samo za ta moški vzor in če tudi spozna, da nima njen „vzor“ nobene vere ali pa prav pasjo vero. So med ženskami v tem oziru izjeme, ki potrjujejo le splošno pravilo. Dekliske organizacije želijo zanesti v ženske glave malo več luči, da jih vzgojijo k odločni samostojnosti v mišljenju in delovanju.

Posebno važna je pa нравna vzgoja. Ženski poklic je silno

resen. Koliko samozatajevanja, koliko žrtev zahteva materinski poklic! Mati, ki ni močna v trpljenju — postane nesreča za družino. Le žrtev in odpoved delata ženo veliko. Kako pa naj nosi žena svoje težko breme, ako je v mladosti bila udana vedno le lahkomiselnosti, zabavam, plesom, nečimernosti?

Društva morajo tako vzgojiti dekleta, da bo vsakdo spoznal iz njihove obleke, iz obnašanja in občevanja s tovariši in tovarišicami, da se zavedajo svojega visokega poklica. Društvo, ki bi vzgojilo samo dobre igralko, pevke in telovadkinje, bi napravilo mnogo premalo, ali pa nič.

3. Italijanske dekliške organizacije pripravljajo dekleta, da bodo mogle prav izvrševati svoj poklic v družini pa tudi veliko-dušno se posvečati verskemu in socialnemu apostolstvu, kakor to zahteva sedanjost.

Delovanje žene je tiho in neopaženo, pa zelo pomembno. Skrivnost njenega vpliva je v njenem srcu. Žena vzgaja značajne otroke, ženska najbolj vpliva na mladeniča in na moža. Mož, ki je v javnem življenju trd in neizprosni, je pred ženo mehek ko vosek.

Res je, možje vladajo svet, res je pa tudi, da so ti svetovni vladarji zelo pod ženskim vplivom.

Ker je pomen ženskega tihega delovanja tako velik, zato je nujno potrebno, da so žene dobre in poštene, tako da bo njih vpliv na moške blagodejen, ne pa škodljiv.

K temu pa morajo žensko mladino vzgajati ženske organizacije.

4. Kaj pa zabave ne poznajo nič italijanska dekleta, se že radovedno sprašuješ? Tudi to imajo v svojem programu. Že omenjeni Francesco Olgiati piše: Med drugimi moramo prav posebno priporočati dekliškim krožkom, naj postavijo med točke svojega programa živo, prisrčno, močno in sveto krščansko veselje.

Dekliški krožki morajo negovati pravo veselje ne toliko z zabavami in prireditvami, ampak z gojitvijo čednosti, ki so nujne za trajno veselje.

Skromen človek, ki je hvaležen za vse dobro kar je prejel, ki si ohrani čisto srce bo tudi vedno vesel.

Ali niso postale naše slovenske Dekliške zveze v nekaterih krajih precej okorne in se ne morejo uživati v spremenjene razmere? Tem svetujemo, da gredo malo v šolo k italijanskim ženskim organizacijam!

A. Boštele:

Pesem.

Sredi sinjega morja
jadro se blesti,
sredi mojega srca
rožica cveti.

V megli je vtonilo jadro,
samo val šumi,
roža je ovenela,
le spomin skeli.

Društveni prostori.

Društvenih domov imamo zelo malo, posebno še na Štajerskem. Ljudje nimajo pravega smisla za skupno prosvetno delo, vsake večje žrtve se bojijo.

Zato so pa tembolj hvalevredni oni kraji, kjer so si prebivalci sami postavili lepe društvene domove, kakor v novejšem času posebno v Središču, Frankolovem in Konjicah.

Pri svojih sestankih in zborovanjih je navezano društvo navadno na milost radodarnih posestnikov dvoran, na župnišča, kaplanije, posojilnice itd. V isti sobi imajo sestanke Orli, Dekliške zveze, Mladeniška društva, delavske organizacije in še mnogo drugih.

Te sobe so, žalibog, večkrat tako zanemarjene, tako nesnažne, tako puste, da je treba izrednega navdušenja, ako hoče človek vzdržati v njih. Vsak gre le z nevoljo in skoraj s studom v tako ledenico in je vesel, da jo more prej ko prej zopet zapustiti.

Veliko krivdo na mrtvilo v naših organizacijah nosijo taki neprijemni društveni prostori. Ni menda samo v enem kraju društvena soba obenem tudi shramba za staro orodje, za moko ali celo — za drva.

Ali more član in članica v taki ropotarnici najti svoj drugi dom? Ali se bo počutil človek tukaj domačega, veselega?

Društveni prostori morajo vzbujati v društvnikih smisel za red, lepoto, umetnost. S priprostim sredstvi in nekaj dobre volje se da mnogo napraviti.

Za red v društveni sobi je odgovoren gospodar, ki naj strogo pazi, da bo vsako društvo osnažilo prostore takoj po sestanku. Ako društvo tega noče storiti, naj to izvrši gospodar na stroške dotičnega društva.

Ključ od sobe naj ima samo gospodar. Sicer bo društvena soba ob prepovedanem času polna nepoklicanih gostov, ki bodo uganjali vse mogoče neumnosti (kadili, pili, se topli), samo pri rednih sestankih bo prazna. Ako je vstop vedno vsem prost, bo tudi prej ko v enem letu oprava pokvarjena, najlepše slike bodo izginile.

Zato ni v tem oziru gospodar nikdar dovolj strog in previden!

Na vratih bodi nabit natančen hišni red in seznam dni, ob katerih so sestanki. K večjemu pol ure pred sestankom naj se soba odpre za člane.

Splošno načelo more biti: v društvenih prostorih je kajenje prepovedano. Ravno tako je prepovedano vsako razgrajanje, žvižganje in preklinjanje.

Društvena soba ni gostilna, zato bodi tudi obnašanje temu primerno.

Nekam so me povabili na sestanek. Napovedan je bil ob sedmih zvečer. Pridem točno. Soba je bila zaklenjena, vse prazno. Ob pol osmih pride predsednik in me potolaži, da bo ob osmih že »vse v redu«.

Potrpežljivo čakam na ta red. Res proti pol deveti uri se privalijo trume fantov. Čevljev si ni osnažil nobeden pred vratmi. Soba je bila kmalu lepo tlakana z blatom. V sobo so prikadili skoraj vsi. Ostra gosta megla dima je legla na pluća. S cigaretinimi odpadki so postlali tla in da bi menda bolje rastle so jih še vestno opljuvali.

Po predavanju so se pa sprli, v kateri gostilni bi ta »prosvetni večer« dostojno zaključili.

To se ni zgodilo v Macedoniji, ampak v — Sloveniji.

Za danes naj to zadostuje o »redu« v društvenih prostorih, prihodnjič si bomo pa ogledali vzorno urejeno in opremljeno društveno sobo.

Od Zagreba do Plitvic.

„Glej, da te ne oropajo“, me je zvest prijatelj svaril ob slovesu na kolodvoru v Zagrebu. „Tvoj veliki nahrbtnik je zelo vabljev za različne bosanske Čaruge, ki ljubijo posebno „težke“ ljudi. Ti se jim boš takoj prikupil.“

Te poslovilne besede so mi rojile po glavi, ko me je vlekel vlak v dimu svojega obraza proti Reki. Da ne bi vzbudil pozornosti s svojim res veličastno debelim nahrbtnikom, sem ga položil v kot na nasprotno polico.

Z dopadanjem sem se divil lepo zaokroženim oblikam nahrbtnega zvestega spremljevalca, ko prikrči v naš oddelek truma primorskih prodajalk, obloženih z vrečami, košarami, culami. V hipu so me zazidale s svojo ropotijo od vseh strani, z občudovanja vredno brezobzirnostjo so me stlačile k oknu, nato so se pa lotile mojega obsežnega nahrbtnika. Ker je bil ta bolj možat ko jaz in se ni hotel umakniti razkačenim Amakonkam, pa jim tudi ne odgovoriti, čigav da je, so ga kratkomalo pograbile in pognale v kot proti oknu, ravno k meni. Po tem junaškem činu so se vlegle k počitku na sedeže, na tla, na police in kmalu je slabo ubrano smrčanje naznanilo veselo novico, da je njih duh odpotoval v raj fig in oranž. V miru sem občudoval bogata polja, številne črede zamazanih svinj, gruče jezljivih puranov, pretep vaških pastirjev, kupe kamenja, napol podrte koč, dokler me ni vlak izložil v Ogulinu.

Kakor razkačeni sršeni so planile vročekrvne hčere primorskega raja na mene, ker sem jim pri slovesu nehote porušil njihov kramarski stolp in se z neolikanim nahrbtnikom malo bolj trdo dotaknil ene ali druge furije. Komaj sem ušel toči najizbranejših italijanskih kletvic, ki so odkrivale nežno plemenitost ženske duše. Hvala Bogu, da niso vse ženske tako „nežne“ in „plemenite“.

Proga proti Gračacu je zanimivo izpeljana. Kakor črna kača se zvija na vse načine in leze vedno navzgor. Pokrajina je uboga. Kamenja je več ko zemlje in trave, koč so lesene z visokimi strehami, pa zelo siromašne. Tu in tam je kaka ovca razkazovala svoja rebra, ali pa kaka svinja sramežljivo povešala — ušesa. Vlak je globoko vzdihoval, ko je gledal to bedo, še bolj je pa hropel, ker se je moral mučiti na skoraj tisoč metrov visoko sedlo pri Javorniku, kjer se je pošteno okrepčal z vodo (je menda abstinent!) in potem s tako razposajenostjo zdivjal navzdol, da me je pri Vrhovinah izgubil. Vlak je norel naprej proti morju, jaz pa proti Plitvičkim jezerom.

Kako prijetna je bila hoja v večernem mraku. V temnem ozadju so izginjale gore, veliki gozdovi na desni so bili polni svežega vonja, na levi se je iz daljave vabljivo zasvetlikala gladina prvega jezera. Niti opazil nisem, kedaj sem prehodil 23 km dolgo pot in prišel do velikanskega hotela pri Plitvičkih jezerih, ki je s čarobno razsvetljavo vabil nase nočne potnike. Drugi hoteli so se sramežljivo skrivali ob obali in se dostojno zagrinjali v temo, da ne bi radoveden potnik videl njihove revščine.

Ker sem življenja po hotelih že dovolj sit, sem si poiskal stanovanje v zasebni hiši pri ugledni srbski družini.

Ti Srbi, kakor tudi pozneje po Bosni, so zelo vljudni in postrežljivi nasproti Slovencu. S spoštovanjem govorijo o izobrazbi slovenskih kmetov, z občudovanjem pripovedujejo o lepo urejenih razmerah v Sloveniji. »Slovenci so pametni in pošteni ljudje«, to je bil navaden vzklík Srbov, kadar sem se z njimi razgovarjal.

Prihodnji dan sem užival krasoto svetovnoznanih Plitviških jezer. Svečano razpoloženje se loti človeka, ko stoji sredi tolike naravne lepote, ki je ne najdeš z lahka kje drugod.

Skrivnostno se izgublja bela steza ob prvem jezeru v temnem gozdu. Kakor velika srebrna nit v vencu zelenja je vodopad, ki ga vidimo in slišimo v daljavi. Iz precejšnje višine pada voda iz zgornjega v spodnje jezero.

Lepa pot hiti naprej proti drugemu, tretjemu jezeru, naprej — proti drugemu, tretjemu vodovodu. Vedno več jezer je, eno lepše od drugega. Kakor temno globoko oko se skriva v smrečju jezero pred Labudovcem, kakor živahno oko mladega človeka je sosednje jezero, vloženo globoko v mehki mah, kakor pogled odločnega moža se iskri jezero pod visoko skalo.

In vse ta jezera oživlja ista voda, ki v ponosnih vodopadih drvi iz jezera v jezero, dokler v mogočni Korani ne izzveni njena poskočna mladostna pesem za vedno.

Velike skale mi zastavijo pot. V neredu ležijo naokoli, kakor razmetane po strašnem viharju in potresu. Sedaj je tu vse mirno in tiho.

Miruj srce! Prodje vrijeme,

Prodje bol i strast i hir.

Gle te ovdje razvaline,

Sad pak opet blažen mir!

Tako sem bral vsekano v veliki skali.

Kmalu stojim ob visokem vodopadu. Kako čista je še tukaj voda, kako sveža in živahna — ko pa pride v dolino, leze žalostno naprej, vklenjena v verige moderne kulture. Minila jo je poskočnost.

Žali vodo, žali

Biser ti se skali

Ne vračaš se više

Sim gdje raj odiše.

Tako je ovekovečil nek hrvatski pesnik svoja čustva pri tem vodopadu.

Zašel sem v cel labirint jezer in vodopadov. Od vseh strani pojejo vode svojo vabljivo pesem, na vseh straneh žarijo v svetlem solncu jezera, v votlinah pod vodopadom je polno lepih okamenin. Premočen se plazim iz votline v votlino, ne čutim, da hodim po vodi, ne zmenim se dosti za mokro pršno kopel — le vedno naprej v kristalno palačo vil, ki čuvajo Plitviška jezera.

Slednjič sem v njihovem raju. Umetno in okusno imajo vse urejeno. Kamenita zavesa valovi nad vhom, globoko sem se moral pokloniti čuvarici, da sem smel vstopiti. Skoraj po trebuhu sem se moral splaziti mimo nje, ki me je s svojimi kamenitimi očmi hladno motrila. Vsa oprava je iz kamna. Lična mizica, stoli brez naslonjal, težke preproge in tolike drugih malenkosti, ki jih ljubijo vile.

V tihih nočeh, ko ne moti človek njihovega miru, tedaj vse oživi: oprava je prepletena z luninim žarki, biseri žarijo, v lahnem vetru se ziblje zavesa — vile se lišpajo za ples. Voda jim poje vesele poskočnice, v omotičnem plesu se vrtijo vile okoli vseh šestnajst jezer in gorje človeku, ki zaiđe v njihovo sredo. V razposajenem veselju ga vabijo vedno dalje za seboj, dokler ga ne strmoglavijo iz najvišjega vodopada v globoko jezero. Že marsikateri neprevidnež je našel tako svojo naglo smrt.

Le s težavo sem se odtrgal čarobni lepoti podzemeljskega kraljestva vil. Nekaj kapnikov sem jim iztrgal za spomin, ki še sedaj v moji sobi ob mesečnem svitu oživijo in pojejo tiho pesem o raju pri Plitvič-kih jezerih.

A. Boštele:

Kralj noči.

(Irska povest po A. de Lamothe-u.)

Dalje.

»Ne zahteva višje najemnine, če —.«

»Razumem. Stvar je dognana. — Tu je moja nevesta pred Bogom in če mi ne bo odrekla, prisegam —.«

»Če bo to tvoja sreča, Patrick? je šepetala devotka z drhtečim glasom.

»Ti, ali pa nobena!« je slovesno izjavil Patrick. »Zdaj naj govori Sally.«

»Ti, ali nobeden!« je odvrnila. Položila sta roki v roko najemniku, njunemu skupnemu očetu, ki ju je blagoslovil.

»Agent zahteva, da zapustim Irsko. Tudi ječo mi potem odpustijo. To so zelo ljubezniv gospod. — Oče, šel bom, toda ker barantajo z mojo prostostjo kakor s kravami na sejmu, bom barantal še jaz. Pojdite k njemu in povejte, da se podvržem, zato pa zahtevam, da me takoj izpustijo, da mi dajo en mesec odloga in zagotovilo, da vsaj tri leta ne bodo zvišali najemnine.«

Na Hadfieldovem licu so blestele solze. Naenkrat je objel sina:

»Ne, ne, ne bom te prodajal, kakor so Jakobovi sinovi prodali Jožefa.«

Toda Patrick se je odločil. »Bo pa gospod vikar O' Connor govoril za me in za vas ter zagotovil izpolnitev naših pogojev.«

»Govori z njim o teh stvareh posebno ti, moja ljuba Sally. Par dni pred odhodom moram biti prost, da dam blagoslovit najina prstana, da še enkrat vidim naše gore in vzamem s seboj šopek cvetja in grudo domače prsti.«

Slovo je bilo prisrčno.

Ko je jetnik ostal sam, je odprl knjigo. Ali je čital? Bog ve! Toda smehljal se je. Ječa je bila vse bolj svetla in ptički v zelenju bršljana pod oknom so peli tako veselo. . . Res, dobro je človeku, ki upa!

Drugi dan ga je spet obiskal gospod O' Connor. Dve uri sta se razgovarjala o bodočnosti, o svobodni Ameriki in njenih nevarnostih. Gospod vikar je obljubil, da bo posredoval pri lordu.

»Prečastiti, ali mogoče veste, kaj se je zgodilo s Toby Hoppy-jem?«

Vikarjevo lice se je zmračilo.

»Ne vem. Bog daj, da bi ga ne bilo tako kmalu v Glengariff!«

»Kako to? Ali ni vesela duša dober narodnjak?«

»Irska potrebuje bolj molitve kakor veseljačenja in vsi ti vaški plesi so bolj poroga kakor pa hladilo naše bede. Vrhu tega — to mi itak ni treba

tebi šele praviti — je ta človek, preoblečen v godca, čisto gotovo agent in ogleduh one nove tajne družbe, ki se njeni člani imenujejo »Otroci noči« in ki se je začela zadnje čase na skrivaj tvoriti.*

»Otroci noči, kako ime!« je strmel Patrick. »Mislim sem, da se le sove in skovirji lahko tako imenujejo.«

»Ti si tudi vedel«, — vikar je jetnika resno pogledal, — da so morilci in požigalci; da je bil oni birič ubit po roki enega teh odposlancev, po roki, ki jo ti mogoče poznaš — ti, Patrick —«

»Prečastiti —!«

»Le ne odgovarjaj! Nisem prišel, da bi te zaslišaval, temveč da bi ti svetoval. Izseli se, prej ko mogoče, brez da bi videl spet tega človeka, ki pozna samo sovraštvo, ki mu je delež zvijača in duh temnega in ki je slab katolik, ker stavi maščevanje nad dolžnost. Toda on je tudi slab Irec, ker — mesto da bi krvaveče rane domovine celil — pa skuša zanetiti požar, ki jo preti upepeliti.«

Mladec je povesil glavo. Ta svečenik vé tedaj vse: napore, da se je ustanovila zveza »Otrok noči«, Toby-jevo soudeležbo pri zaroti in zaupne podatke, ki jih je od njega dobil on, Patrick; gotovo mu je tudi znano kaj pomeni: »Kadar mladi orel...«

Toda vikar je že prešel na druge stvari...

Ure so potekale. Gospod vikar je že davno odšel. Dan se je nagibal. Mladi mož je slonel na klopi in sanjal v pojemajoče motno šumenje dneva. Brneč zvok je presekala vzdih. Patrick se je pognal k oknu in poslušal. Divja melodija mešnic je valovala po ozračju, se prelivala v čudovito spretno modulacije, užigala strast, pojemala in nazadnje izzvenela v daljavi.

Mladec je dobro poznal to godčevo melodijo. Potihoma si jo je začel peti:

»Pomni, moj Erin ¹ , da v davnih dneh	Mogočno je prapor zeleni vihral
noben te ni sinov kdaj podlo izdal,	in z vojsko junaško
ko je še Malachi ² v časteh kraljeval	hitel je junaški kralj,
s krono vso zlato, ki jo sovragom je vzel.	da zmane sovrago.

In ta prelubi smaragd³,
biser sred sinjega morja,
takrat ni se kot danes
v tujčevi kroni blestel⁴.«

Patrick je bil v ognju: »O, mi jim bomo ta biser iztrgali, izdrobili bomo njihovo krono!«

Par zvokov pesmi je zadostovalo, da je v tej strastni duši ugasnilo vse, celo spomin na modre besede častitljivega svetovalca.

Silna je moč pesmi, še glas vesti prevpije, še klic zveličanja...

VII. poglavje.

Obrazi.

Poleg sijajnega, v korinskem slogu zidanega in opremljenega Rožnega dvorca, je imel lord Pilferer v svojem parku še drugo, manj razkošno oprem-

¹ Erin = Irska. — ² Irski vladar v 10. stol.

³ Irska. — ⁴ Moore: Irish Melodies (38).

ljeno vilo. V desnem voglu kockaste stavbe je sameval okrogel stolp z zastavo plemenitega lorda. Na njej je bilo geslo: moj meč je moja pravica.

Drugi dan po vikarjevem obisku v bantryjski ječi je bilo. Lord je bil pred dobrim tednom prišel iz Londona v svojo vilo. Toda že ga je napadel dolgčas. Bogat na denarju in reven na mislih je ostro občutil praznoto v svoji glavi, odkar ga niso več obdajali stanovski tovariši, ki bi mu mogli nuditi drobtino kake misli. Soproga, lepa lady Ofelija je bolehalo na isti bolezni Velika in lepa, roznata zlatolaska, je vzklikala zelo ljubko »Oh, yes!«, znala dostojanstveno sesti in vstati, se sprehajati po salonu, smehljaje kazati bele zobe, sploh: držati se strogo vseh družabnih običajev in obveznosti. Sličila je lepemu kipu, ki mu manjka samo nekaj: duša; pomanjkljivost, ki pri lordu Pilfererju seveda ni prišla v poštev.

Po očetovi smrti si je s podkupovanjem in nasiljem priboril mesto v parlamentu. 300.000 frankov je potrošil za volitve, tri dni je teklo žganje, boksarji pri volivnih škrinjah so razumeli svoj posel prav izvrstno in tako se je zgodilo, da je pogazil svojega tehmeca s 33 glasovi večine in kot poslanec naroda zasedel svoj stolček v Westminsteru.

To je bil najlepši dan njegovega življenja.

Postal je celo sodnik v Killarny-ju. V tej težavni službi ga je zvesto podpiral častivredni gospod John Izsilnik, orodje vsegospodujoče pravice, ki je bila gluha in slepa.

Na žalost ta dan ni bilo Johna v Glengariffu. Nebo je bilo mračno, neprestano je pršalo in pokrajina je tonila v brezobrazno sivino.

Lord Pilferer se je dolgočasil. Gospa Ofelija je listala v albumu dvornih noš. Naenkrat je zabrnél zvonec na vrtu. Odlična četverovprežna kočija je zavila po glavni aleji proti vili.

Lordu se je zjasnilo čelo: »Ah, njegova milost, lord škof iz Bolyboy-a!«

Lady Ofelija je molče stopila pred zrcalo in si hitela urejevati frizuro.

Čez par minut sta si lorda stisnila roki. S protestantskim škofom je prišla tudi njegova žena gospa Pinnacle in obe še zelo mlečni hčerki, Georgijana in Jessy.

Gospod Pinnacle ni bil rojen lord. Zibelka mu je bila tekla v preprosti uradniški hiši in le vplivu mogočnih sorodnikov se je imel zahvaliti, da je zlezal do petičnega stolčka anglikanskega škofa, s katerim je vedno združena čast lorda. Bil pa je vse drugo: lovec in lahkoživec, hud jedec in pivec, športnik in igralec, samo duhovnik ne.

Njegova žena Klara, že malo odvetela plavalaska, majhna debeluška, je hotela za vsako ceno igrati visoko damo. Bila je sicer dobra gospodinja, a tega se je sramovala, obnašala se je kakor hči kakega londonskega trgovca, skušala posnemati lady Ofelijo in se smešila s svojo klepetavostjo.

Razvil se je pogovor o Londonu, o življenju na deželi, o lovu in športu.

Gospa Pinnacle je svoji mlečni hčerki poslala na vrt in tako so govorili nemoteno o čudovitem dvoboju med Tom Sayer-jem in ameriškim velikanom Hienanom. Vsi so se opajali nad sočnostjo tega boja, ko sta si dva največja boksarja mrcvarila telesi, drobila drug drugemu kosti, trla čeljusti in mečkala nosova. Škof Friderik je ravno pripovedoval, kako sta se krvava in okrnjena borca spoprijela na življenje in smrt in kako ju je policija v zadnjem hipu razločila (lady Ofelija se je vkljub svojemu nežnemu čustvovanju hudovala nad policijo, ki je bila brezobzirna, da si je drznila pre-

kiniti plemenito zabavo visoke gospode) kar so se odprle duri in sluga je javil: »Prečastiti vikar, gospod O' Connor!«

»Vaš vikar, brez dvoma?« je s prezirljivo kretnjo vprašal visoki dostojanstvenik anglikanske cerkve.

»Papistovski vikar«, je zaničljivo odvrnil lord Pilferer.

»Ljuba moja, ali ne bi izvolili iti malo na sprehod?« se je obrnila lady Ofelija na debelušasto družico lorda in škofa.

»O, zelo rada, draga moja; kajti grozi se mi ta rimska duhovščina!«

Dami sta odšli. Škof je vzel časopis, stopil pred kamin, se naslonil na roko in čital. Pilferer pa se je v mehkem naslonjaču smešil v pozo rimskih konzulov.

Vikar je vstopil, vljudno pozdravil, in ko je opazil, da je lord pozabil vstati in mu ponuditi stol, se je vsedel poleg njega.

Škof se je namrgodil.

»Ali smem vedeti, moj gospod, kaj mi prinaša to čast?« Lordov glas je bil suh in uraden.

»Prošnja, mylord. Prepričan sem, da me bo gospod lord uslišal, ker je sam sodnik in more hoteti le pravico.«

»Torej, za koga prosite?«

»Za vašega najemnika, mylord, ki —«

»O, že vem: najemnino naj mu znižam, kaj ne? Ti ljudje si menda domišljujejo, da so lastniki naših posestev in če bi se ravnal po njih, bi jih moral za njihovo delo še plačevati. Sicer pa me stvar nič ne briga; obrnite se na oskrbnike!«

»V teh stvareh sem popolnoma vaših misli«, se je v pogovor vtaknil lord-škof; »jaz sem neizprosni.«

»Vsak ravna po svoji vesti«, je odvrnil duhovnik. »Toda sedaj gre za drugo vprašanje. Najemnik, za katerega prosim, je zapleten v zločin, pri katerem v resnici ni nič udeležen ter je pred sodiščem dokazal svoj alibi —«

»Svoj?« Lord ni razumel besede »alibi«.

»Svojo odsótnost«, je pojasnil vikar. »Na dan umora je bil s svojim očetom v Kenmareju in —«

»Brez dvoma hočete govoriti o umoru biriča?«

»Da, prav o tem!«

»To je gnusna zgodba, gospod, in ne morem razumeti, da vi, katoliški duhovniki ne zastavite svojega vpliva, da bi napravili konec tem večnim zločinom katolikov«, se je razvnel škof.

»Prosim jih in se trudimo, gospod, in da preprečimo nove čine maseževanja, zahtevamo pač pravico za nedolžne.«

»Kako se piše vaš najemnik?« je vprašal lord Pilferer.

»Patrick Hadfield, mylord; on je sin vašega najboljšega najemnika.«

»In on sam je propalica, pristaš zarotnikov, nevaren človek, ki ga radi tega moj prijatelj, lord Plunder, obsodil na smešno kazen dvomesečnega zapora.«

»Nič ne dokazuje, da bi bil res prekucuh, in jaz morem celo potrditi, da ni; toda če je vaši milosti ta zadeva znana, vam mora biti tudi znano, da je gospod Blumfield —«

»Res, znano mi je, da je Patrick divjak, ki si nadeva soj neodvisnosti,

zaničuje pravne lastnike zemlje in podpihuje neumne kmete, da bi se uprli, tako, da sem res sklenil, vso to sodrgo pognati po svetu.»

»To drhal bi bilo res treba napoditi. Kdor ni zločinec, je pa pijanec in lenuh; to je moje mnenje«, je rekel škof. »Jaz za svojo osebo sem si na jasnem; vso svojo zemljo bom spremenil v pašnike, nakupil ovc, poklical škotske pastirje in vse Irce nagnal po svetu.«

»To bi bil dobičkanosen način menjati čredo in duhovna obnova bi bila popolna, mylord. Kajti, če se ne motim, ima vaša škofija kljub apostolski gorečnosti vaše milosti samo toliko protestantov, kolikor je vaših vikarjev in cerkvenih služabnikov.«

Škofa je taka smelost presenetila. »Če naselim Škote, bom imel samo svoje vernike«, je pripomnil.

»Zato pa bo nekaj tisoč družin pahnenih v glad in obup. Mylord, pre-vratneži vam delajo skrbi, ali ne veste, da bo vaše trdo postopanje dovajalo tajnim družbam samo novega strašnega netiva? Ali mislite, da ne bodo vsi ti mladi in krepki, maščevanja željni ljudje našli orožja in če jih ne bomo mogli več zadrževati, bodo v sili obupa zapalili vaše palače, vas pa podavili na okajenih razvalinah —

»Zdi se, da mi grozite, gospod!«

»Ne, mylord, ne grozim, jaz samo prerokujem; še to ne, temveč samo pripovedujem. Če jih postavite pred dvorezen nož: umreti ali moriti, ne bodo vsi Irci toliko kristjani, da bi umrli; oni bodo morili.«

»Mi se bomo branili, gospod, ste lahko brez skrbi!«

»Tedaj bo nastala uničujoča državljanska vojska in kri bo tekla v potokih. Dve deželi bosta uničeni naenkrat in te nesreče boste v polni meri krivi vi!«

»Jeremija ni bil tako strašen!«

»Jeremija je bil prerok, jaz pa nisem; kar je on napovedal, se je izpolnilo. Bog varuj, da bi se izpolnilo tudi to, kar sem vam napovedal jaz! Toda nisem prišel radi tega, mylord. Prišel sem k plemenitemu lordu s ponižno prošnjo, da oprosti Patricka Hadfielda.« (Dalje prihodnjič.)

Z Novim letom — na novo delo!

Nekatere Dekliške zveze nam nudijo lepo sliko živahnega, smotrenega dela. Iz vsega njihovega delovanja veje zdrav družinski duh, med dekleti vlada spoštovanje in zaupanje, ljubezen veže vse v eno družino. Članice dobro vedo ceniti važnost organizacije, ki jih usposablja in utrjuje za razne življenske boje; z veseljem se poslužujejo vsega, kar jim nudi v svrho umske in srčne izobrazbe. Ne izgubljajo in ne tratijo prostega časa s praznim, nespametnim govoričenjem, ki je dostikrat usodepolno, ampak ves prosti čas posvetijo raznim plemenitim delom. Preko vseh ovir gredo navdušeno naprej in neustrašeno delujejo za prospeh organizacije, s tem za svoj blagor, kakor tudi za blagor mnogih drugih...

Če imamo priliko, pomuditi se med takimi idealnimi dekleti, nam dušo napolnijo neka izredna čustva in nehote bi vzkliknili: »To je vrt, poln prelepega cvetja, obetajočega najzlahtnejših sadov!«

Priznati pa se mora, da je po mnogih krajih ravno nasprotno. Neka čudna zaspanost in malodušnost ovira vsak razvoj organizacije. Delo, ki

bi moralo biti lepo porazdeljeno med odbornice, mora često vršiti voditelj sam, ki je že itak z raznim delom preobložen in niso redki slučajji, da vsled odsotnosti voditelja cela stvar naenkrat zaspi.

V naše deklishe organizacije mora priti nov, oživljavač duh! Dekleta, ve se morate zavedati, da je organizacija za vas, da se pod vodstvom dobrih voditeljev v njej izobrazujete in vsestransko vzgajate. Vse se morate usposobiti, **samostojno** voditi organizacijo, da bo stala trdno tudi takrat, ko jo zadene ta ali ona izguba.

Kar so bile Slomščekove nedeljske šole, to in še mnogo več so krščanske organizacije za našo mladino. Skušajte jih torej vsepovsod še bolj poziviti in pomnožiti, izgubljene moči nadomestiti z novimi. Pomnite pa, da brez težav, brez žrtev ni uspehov! Le iz doprinešenih žrtev moremo pričakovati vsestranskih uspehov.

Ce se bo mladina z vso ljubeznijo oklenila krščanskih organizacij, bo šla mimo gostiln in plesišč, mimo vsake surovosti. Dvignila se bo zopet poteptana ženska čast, kajti organizacije jo bodo obvarovale pred novodobnim poganstvom, vsled česar mnoge ženske prodajajo svojo svobodo in se pogrezajo v sramotne suženjske sponce.

V novem letu naj bo delo vseh in vsake posamezne obilno blagoslovljeno! — Bog živi!

POD VAŠKO LIPO.

Obnovimo vaško lipo!!

Pomota ali namen? Večkrat sem pogledal spominsko podobico na V. kat. shod v Ljubljani. Lepa je, saj nam kaže, kako vse teži k pravemu duhovnemu prerojenju po pomoči presv. Srca Gospodovega. Tam vidite starca, starko, ženo, moža, mladenko, otroke. A enega ni, katerega sem najbolj iskal, ni junaka, ni korenjaka — fanta v lepi narodni noši. Pa sem zopet pogledal, pa ga ni, ga ni! — Ali je slikar pozabil, ali pa je nehote naznačil, kakor da fantje ne marajo — prerojenja, kakor da jih ni v vrstah našega celokupnega naroda, ki hoče biti in ostati pošten in blag.

Fantje, pokažite, da se vam je zgodila krivica! Pokažite, da vam dela krivico, kdor govori, da se slov. fant potaplja v surovosti, pijanosti, nečistosti, da ni več ponos svojega naroda, svoje vasi, svoje hiše! — Kajti na kogar bi res ta očitek padel, ta in le ta naj zgubi čast slovenskega fanta! Ali je teh veliko? Vi povejte, saj veste! — Ali je še veliko dobrih? Upamo, da veliko. A v teh razmerah — pa ne bodo ti dobri fantje ostali pošteni in blagi, ako ne hite v katoliške organizacije! Fantje, ne čakajmo dalje!

Voditelji — ali imate kaj korajže? Vsaka vas ima svoje fantovsko društvo. Ta družba ne pozna sicer ne poslovnika, ne pravil, deluje pa vendar izvrstno. Petje, ponočevanje, popivanje in za spremembo kak pretep, to je delokrog te organizacije. To društvo ima pa tudi glavo, predsednika, ki ga ni postavil noben občni zbor in ga ni potrdila nobena oblast — pa ima

kljub temu pri vseh fantih velik ugled. Če ga že ravno vsi ne spoštujejo, se ga pa bojijo. To je fant, ki je najbolj močen ali ki ga največ nese ali ki zna najbolj vriskati ali je pa mojster v kakih še grših stvareh. To je fantovski voditelj. Te voditelje pozivam danes na korajžo! Fantovski voditelj, poslušaj me! Ali imaš korajžo, te vprašam? Nič se ne pridušuj in ne misli, da boš prišel do mene in mi kosti preštel, odgovori mi čisto odkrito in mirno: ali imaš korajžo pristopiti k poštenu fantovski organizaciji, k Orлу, k Mladeniški zvezi? Ali imaš korajžo iti mesečno enkrat k sv. obhajilu? Ali imaš korajžo prepovedati svojim tovarišem preklinjanje in klafanje? Danes te samo to vprašam. Če si fant od fare se boš mojemu pozivu na korajžo odzval. To je sveto fantovsko pravilo. Vedno ti zavre kri, kadar te kdo izziva, naj ti pa še danes. Priiike imaš dovolj, da pokažeš korajžo. Ali bi rad zvedel za ime korenjaka, ki te izziva? Pošlji svoj naslov na uredništvo »Naslega Doma« in dokaži, da si vse izvršil, kar sem ti danes nasvetoval, pa ti povem svoje ime in ti podarim še obenem svoj »koraš« za klobukom!

Štajerski fant.

Mladeniškim zvezam! Pri Prosvetni zvezi v Mariboru je določen poseben odbornik, ki bo vodil letos Mladeniške zveze. Na njega se obračajte z zaupanjem v vsaki zadevi. Pisma naslovite na Prosvetno zvezo, v oklepaj pa napišite: Odborniku za Ml. zv. Pošljite mu posebno nasvete glede poslovnika, ki ga bomo letos izdali. Za podlago vam more služiti poslovnik Dekliških zvez. Ker so pa fantje bolj samostojni ko dekleta, zato agitirajte sami zunaj po vaseh med fanti, da si ustanovijo svojo Ml. zv. Po pravila pišite v Maribor.

DROBIŽ.

Belgijska katoliška mladina je imela meseca septembra l. l. svoje glavno zborovanje v mestu Charleroi. Navzočih je bilo 30.000 omladincev, za naše pojme zelo visoko število. Belgijska mladinska organizacija je v prvi vrsti verska organizacija in zelo odvisna od škofov in njegovih pooblaščenec. Delo na zborovanju je bilo razdeljeno v 26 odsekov. Posebej omenimo odsek za delavsko mladino, za dijake, za telovadce, za rekrute, za skavte, za misijone, za umetnost, za duhovne vaje, za ljudska predavanja itd.

Kdo dobiva največ pisem? Največ pošte dobiva sv. oče, baje 27.000 pisem uradnih in zasebnih in časnikov dnevno. Za njim dobiva največ pošte predsednik amerikanske republike, potem pa angleški kralj.

Šola za časnikarje je ustanovljena na kat. vseučilišču v Lille na Francoskem. Pouk traja tri leta. Predpogoj je srednješolska izobrazba. Predavanja so o vseh panogah, ki jih mora poznati časnikar, omenimo samo splošno kulturo, veroslovje, moralno sociologijo, politično ekonomijo, javno pravo, ustavno pravo. Obenem se dijaki praktično izvežbajo v urejevanju političnih, oz. znanstvenih listov.

Jugoslovenska žeja. Uradno je ugotovljeno, da popijejo ljudje v Jugoslaviji letno 204 milijonov litrov vina, 312 milijonov litrov piva in 66 milijonov litrov šnopsa v skupni vrednosti približno 2 in pol milijard dinarjev. — Vsled alkohola umre dnevno v Jugoslaviji 500 ljudi, na leto torej 183.000. Za čašo vinca rujnega, pošten kristjan življenje da ...

Razposlali smo vsem Dekliškim zvezam pole za četrletna poročila. Ker nobena organizacija brez urejenega poslovanja ne more obstati, je skrajni čas, da se tudi v Dekliški zvezi vpelje neka enotnost. Pošiljajte nam redno točno izpolnjena poročila, da zamoremo dobiti pregled o Vašem delovanju. Ne smatrajte tega za kako težkočo ali celo za nepotrebno pisarjenje — s tem boste izvežbale le same sebe.

Lepa knjiga.

V Mariboru je izšla knjiga: **Ob skrivnih virih**, ki jo je spisal prvoborilec mladinskega gibanja na Slovenskem prof. dr. Jož. Jeraj. V preprostem pa vendar pesniško vzvišenem slogu odkriva pisatelj vsem, ki čutijo stisko srca in težo življenja prastare, a vedno sveže viri vere in božje neusahljive narave, ki so človeštvu vsikdar v dnevih obiskanja božjega, v trpljenju najboljša opora. Ko se poglobiš v to knjigo, se vzbudijo v tvoji duši sveta čustva. Kakor zamaknjen prisluškuješ tihemu, iskrenemu spevu o veselji, o ljubezni, ki tako pristrčno, tako vabljivo zveni iz vsake vrstice. Duša sledi z rastočim notranjim veseljem in hrepenenjem pisatelju, tenkočutnemu spoznavalcu človeškega srca, na njegovem poletu od vira do vira. Kako notranje zadovoljstvo čutiš v srcu že pri prvem viru: Kraljevsko delo. »To pred vsem razločuje umetnike od navadnih ljudi, da ne delajo zato, da bi jih ljudje hvalili... temveč zaradi stvari same«. Ako si z dušo pri delu je najmanjše opravilo, ki ga storiš, kraljevsko delo. Iz vsega modrega vrvenja in šuma, iz zabav in napornega dela si zaželi duša samote, miru. Človek se je čisto razbil in razblinil v nepretrganem družabnem in društvenem delu ter zanemarljivo svojo duševnost, zato mu je življenje kljub vsemu požrtvovalnemu delu tako pusto in prazno. »Če ni naša notranjost čista in iskrena, je vse, kar z rokami storimo, nepopolno, nedovršeno in nezadostno«. »Mi vsi smo zunaj sebe, ker ne iščemo Boga v samem sebi, v svojih dušah« (str. 11). Ker se ljudje niso navadili samozatajevanja v samotji, je tudi zakonsko življenje mnogokrat zelo nesrečno. Če ste si pa zakonca pridobila z miseljo za zatajevanje pred zakonom v samotji, hosta znala medsebojne posebnosti upoštevati in premagati v sebi prevelika nasprotja (Življenje po dva str. 18). Spev čistega veselja, himna svete ljubezni doni iz vseh poglavljev v knjigi. Zatopi se v lepe misli odstavka »Narava«, prisluhni pomenljive pesmi zvonov, udaj se uživanju »Sreče gorske župnije«, zapoj s pisateljem nežno pristrčen slavospev svoji »Domovini«, zasanjaj ob viru »Ljubezen« lep sen o prvi, čisti ljubezni, ki ti je bila tako vzvišena, tako sveta, da te je dvigala do nebeške blaženosti, pogreznj se v tajinstvene globine »Nevidnih vencev«, dvigni svoj pogled proti vzorom svetnikom iz katerih odsevajo »Izčiščene duše«. — vedno imaš občutek, ko da hodiš po solnčni pokrajini, kjer te vabi vse k tihemu veselju mala rožica in opojno dehtečo drevo, krilati pevec, ki se dviga proti nebu in ubrana pesem zvonov, ki jo prinaša lahen vetrič iz neznanih dalj. In kaj naj rečem o ostalih poglavjih? Samo tole: prečitaj jih sam in priznati boš moral, da so pisana z vso dušo, zato pa najdejo tudi tako lahko pot k duši.

Ko sem odložil knjigo »Ob skrivnih virih« mi je bila v duši tako svečano-resno razpoloženje kakor ga opisuje Keppler v svoji knjigi: *Mehr Freude*. »V duhu sem gledale, tako pravi tisoč kodrastih glav, tisoč modrih očesc me je z žalostnimi solznimi pogledi, prosilo: prinesi nam veselja, tako ga pogrešamo.

In za temi kodrolasci so se pojavili drugi obrazi, veli in nagubančeni, izžeti in izpiti in njihov moten, top pogled je obupno rotil: ne govori o veselju, saj ga ni nikjer.

Pa te žive mrličje izpodrinejo sveži obrazi, polni življenja in upanja in njihove čiste oči me pristrčno prosijo: Da le govori o veselju! Povej nam kaj moramo storiti, da bomo v tem na veselju ubogem času našli sami veselje in ga bomo mogli tudi drugim prinesiti.

Vse te iskalce sreče in veselja, tudi potrte in obupane duše popelje dr. Jeraj v svoji knjigi v svetlo deželo ljubezni, veselja, sreče. — Knjigo naročite v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Stane 15 Din.

Kaj kupiš v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru?

Tiskati daš lahko
knjige, vabila, cenike, kuverte, sploh vse, kar hočeš.

Kupiš lahko:

1. Vsakovrstni papir črtan in nečrtan za pisanje, pisma, ovijanje, risalni papir, kuverte, svileni in prešan papir za kinč, zvezke trdo in mehko vezane.
2. Peresa, svinčnike, radirke, črnilo, rudečilo, barve, ravnila, sploh vse pisarniške potrebščine.
3. Trgovske knjige vsake vrste.
4. Molitvenike, šolske učne knjige, vse zabavne knjige, povesti i.t.d.
5. Rožne vence, svetinjice, podobice, kipe presv. Srca Jez. in druge, podobe, slike, križe i.t.d. — Ako želiš kako reč, piši dopisnico in dobiš po pošti.

Denar naložite

najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici, v. z. z n. z. Maribor, Stolna 6
ki obrestuje po

8⁰/₀ in 10⁰/₀

oziroma po dogovoru.

Na debelo!

DENAR

Na drobno!

si prihranite, ako kupujete manufakturno blago v Celju, „pri Solncu“. Velikanska izbira vedno svežega vsakovrstnega oblačilnega blaga. Vsled velikega nakupa so cene konkurenčne. Za obilen obisk se priporoča

ALOJZ DROFENIK

Mera poštena!

Postrežba točna!

BRATA RODÉ & MARTINČIČ, CELJE

TISKARNA

KNJIGOVEZNICA, IZDELOVALNICA GUMIJASTIH STAMBILJK

se priporoča za vsa v njeno stroko spadajoča dela, koja se točno in ceno izvrše